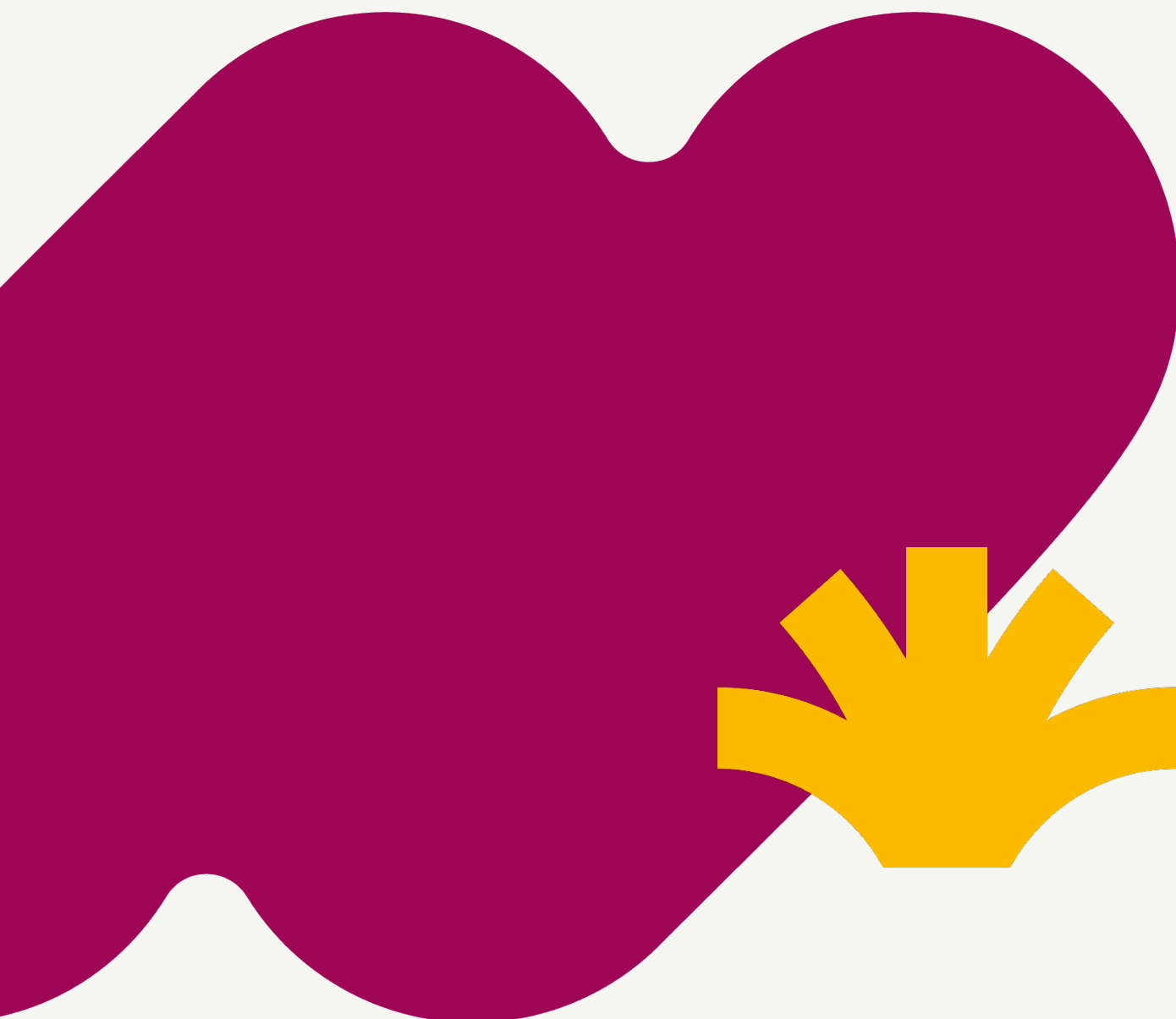

Analyse Unia - dossiers geloof-symbolen 2017-2023

Unia merkt op dat de ontvangen dossiers over het dragen van religieuze symbolen voornamelijk betrekking hebben op vrouwen van moslimgeloof die een hoofddoek dragen.

Verskillende cijfers versterken de vaststelling dat het verbod op het dragen van religieuze symbolen en de vormen van intimidatie die daar soms mee gepaard gaan, leiden tot een ongunstige behandeling die rechtstreeks gebaseerd is op de religieuze overtuiging - in het bijzonder de islam - en vooral vrouwen treft. Het creëert dus een intersectionele onderscheid g, d.w.z. ongunstige behandeling op het kruispunt van verschillende machtsverhoudingen.

In het verleden heeft de werkgroep intersec in het kader van drie rechtszaken¹, die door Unia werden aangespannen en waarin het concept van intersectionaliteit werd ontwikkeld, een analyse gemaakt van de dossiers m.b.t. geloof- symbolen die Unia ontvangen heeft in de periode 2017-2020. Hiermee wenste we te onderzoeken of in het kader van dergelijke dossiers een intersectionele dimensie aanwezig is en welke criteria deze dimensie beslaat. De opzet werd als volgt geformuleerd:

- In het kader van de lopende rechtszaken met betrekking tot verboden in fitnesscentra willen we aantonen dat algemene verboden op het dragen van hoofddeksels voornamelijk de hoofddoek en dus vrouwen die de hoofddoek dragen treffen;
- Om het concept intersectionaliteit concreter te maken door het te illustreren aan de hand van een praktijkvoorbeeld, in dit geval het criterium religie en algemene verboden op het dragen van hoofddeksels. De analyse zal ons toelaten om aan de hand van een combinatie van beschermde criteria (gender, nationale afstamming, vermogen, ...) het intersectionele dimensie van dit type van dossiers te onderbouwen.

Met het oog op de actualisering van deze cijfers en de publicatie hiervan op de website van Unia, werd de oefening opnieuw gedaan door de werkgroep intersec voor de periode van de periode 2021 tot 2023. Hieronder kan u een toelichting vinden over de manier waarop de analyse werd aangepakt en de algemene conclusies.

¹ Twee juridische procedures m.b.t. weigering toegang fitness en de weigering aanwerving omwille van de hoofddoek.

Methodologie

Het interne registratiesysteem *metis*, waarin alle individuele meldingen die Unia ontvangt worden geregistreerd, werd gebruikt voor de analyse². Voor beide analyses hebben we de dossiers geloof-symbolen genomen als basis. We komen voor de periode 2017-2020 tot 743 dossiers en voor de periode 2021-2023 tot 753 dossiers³.

Om de analyses uit te voeren, werd volgende analyseraster gebruikt:

Domeinen: over welk domein gaat het?
Verhouding M/V/X: het geslacht van het slachtoffer.
Geloof/levensbeschouwing: welk geloof/levensbeschouwing wordt geviseerd?
Kwetsbaarheid SO: bevindt het slachtoffer zich in een kwetsbare positie (vb. langdurig werkloos, leefloon, complexe familiale omstandigheden, enz).
Nationale afstamming: de nationale afstamming van het slachtoffer.
Andere criteria (handicap,...): hebben andere criteria geleid tot de discriminatie, haatmisdrijf, of haatboedschap?
Type van maatregel: Type maatregel: verbod op het dragen van religieuze symbolen, verboden op het dragen van hoofddeksels, haatmisdrijf, aanzetten tot haat, ...
Geuite stereotypen/ racistische, islamofobe uitlatingen: gaat de maatregel gepaard met stereotypen, vooroordelen, racistische islamofobe uitlatingen?
Andere relevante opmerkingen: zijn er andere elementen die relevant zijn voor de analyse? Zo heeft de werkgroep bijvoorbeeld gekozen om kwaadwillige meldingen te behouden. Deze dossiers werden geïdentificeerd als "privilege dossier" om 1) de privileges van de melders en de bestaande machtsverhoudingen te illustreren en 2) de tijd kwantificeren die geïnvesteerd is in de behandeling van deze dossiers.

² Eén van de wettelijke opdrachten van Unia is het behandelen van 'individuele meldingen'. Iedereen kan contact opnemen met Unia voor een melding, een vraag naar bijstand of een informatievraag over de antiracisme-, antidiscriminatie- en negationismewetgeving, en over de grondrechten van personen met een handicap, zoals vastgelegd in het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap (VRPH).

Resultaten van de analyse

1) Periode 2017-2020

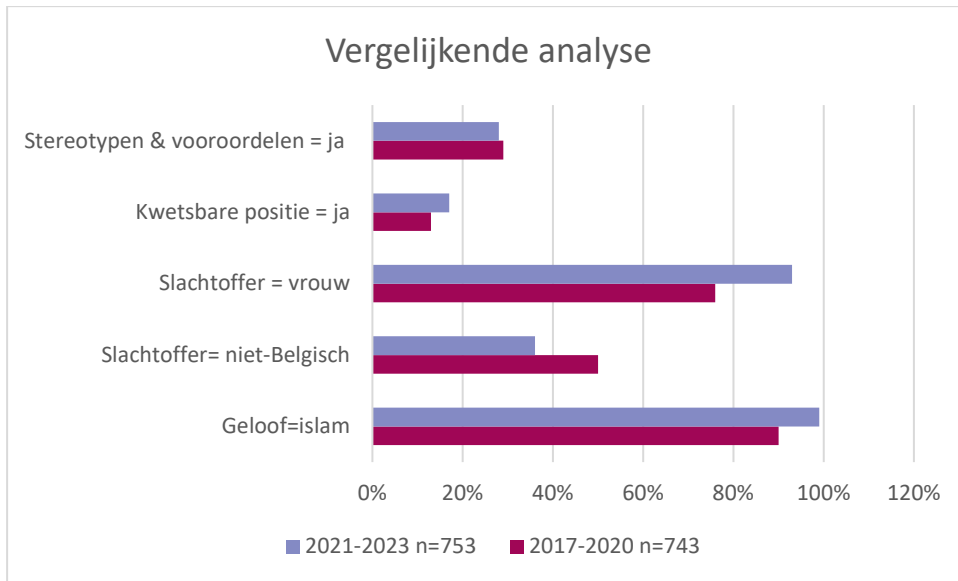
Van 2017 tot 2020 ontving Unia 743 dossiers met betrekking tot het dragen van religieuze en/of levensbeschouwelijke symbolen in alle domeinen - onderwijs, goederen en diensten, arbeid. Een analyse van deze dossiers heeft geleid tot volgende conclusies:

- In 90% van de dossiers heeft betrekking op **de islam**.
- 50% van de dossier betrekking heeft op melders/slachtoffers van **niet-Belgische origine**;
- 90% van de melders/slachtoffers **moslim** is;
- 76% van de melders/slachtoffers **vrouw** is;
- 13% van de melders/slachtoffers zich in een **precaire positie** bevindt;
- In 29% van de dossiers ging de benadeling, uitsluiting, gepaard met **stereotypen en vooroordelen**. 90% van deze stereotypen en vooroordelen hebben betrekking op **de islam**.
- 39% van de dossiers heeft betrekking op moslimvrouwen van niet-Belgische origine. Van die 39% bevinden 14% van de slachtoffers zich in **een kwetsbare positie** en in 29% van deze dossiers ging de maatregel (discriminatie, haatmisdrijf, ...) gepaard met **stereotypen en vooroordelen over de islam**.

2) Pour 2021-2023

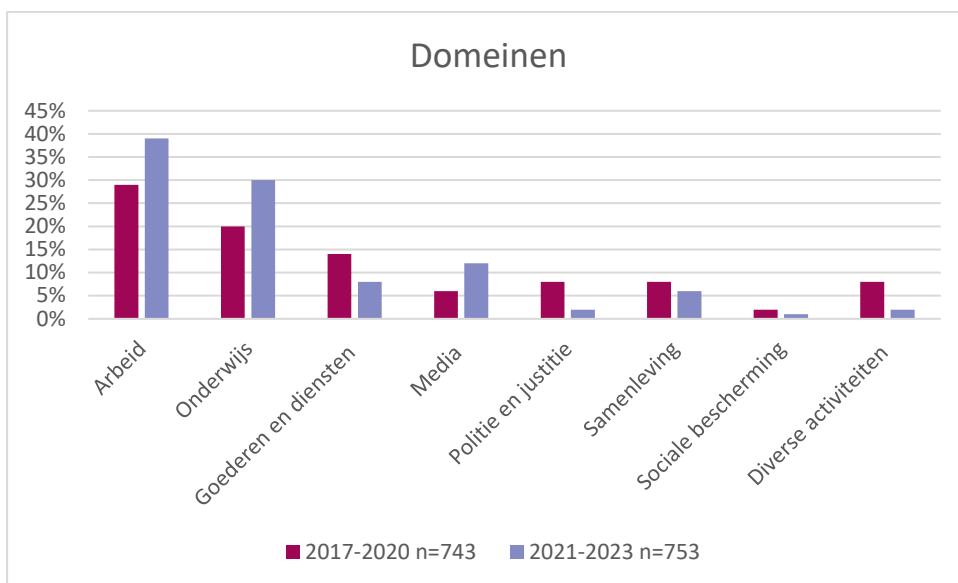
753 dossiers hebben betrekking op het geloof en/of levensbeschouwing in het bijzonder symbolen. Het volgende kan geconcludeerd worden op basis van het hierboven toegelichte analyseraster:

- In 99% (742/753) van de dossiers heeft betrekking op **de islam**.
- In 93% (704 /753) is het slachtoffer **een vrouw**.
- In 17% (130/753) van de dossiers bevindt het slachtoffer zich in **een precaire positie**.
- In 36% (270/753) van de dossiers is het slachtoffer van niet **EU-origine**.
- In 28% (209/753) van de betrokken dossiers ging de benadeling, uitsluiting, ... gepaard met **stereotypen en vooroordelen**. De overgrote meerderheid, nl. 99% (207/209) van deze stereotypen en vooroordelen hebben betrekking op **de islam**.
- 38% (264/704) van de dossiers heeft betrekking op moslimvrouwen van niet-Belgische origine. Van dat aantal dossiers (38%, 264/704) bevinden 26% (69/264) van de slachtoffers zich in **een kwetsbare positie** en in 4% (10/264) van deze dossiers ging de maatregel (discriminatie, haatmisdrijf, ...) gepaard met **stereotypen en vooroordelen over de islam**.

Analyse domeinen

Een analyse op basis van de domeinen leidt ons tot de conclusie dat in de periode 2017-2020⁴ arbeid, onderwijs en goederen en diensten en in de periode 2021-2023⁵ arbeid, onderwijs en media de meest voorkomende domeinen zijn.

⁴ Arbeid: 218/743= 29%,Onderwijs: 147/743=20%, Goederen en diensten: 104/743= 14%, Politie en justitie: 28/743=8%, Samenleving: 63/743=8%, Diverse activiteiten: 61/743=8%, Sociale bescherming: 15/743=2% en Media 41/743= 6%.

⁵ 39% 295/753 arbeid, 8% 62/753 goederen en diensten, 2% 17/753 diverse activiteiten, 12% 88/753 media dossiers, 30% 229/753 Onderwijs, 2% 13/753 Politie en justitie, 6% 42/753 samenleving, 1% 4/ 753 sociale bescherming.

Indien we inzoomen op de domeinen **arbeid en onderwijs**, kunnen we het volgen vaststellen:

1) Arbeid

Periode 2017-2020

72% dossiers hebben betrekking op een verbod op het dragen van hoofddeksels/ religieuze symbolen (tijdens de verschillende fases van de arbeidsovereenkomst). Daarvan hadden:

- 98% dossiers betrekking op de islam
- 94% dossiers betrekking op de hoofddoek
- 3% betrekking op baard

Van de 16 adviesvragen hadden 15 betrekking hebben op hoofddoek.

Periode 2021-2023

82% (243/295) van dossiers heeft betrekking hebben op een verbod op het dragen van hoofddeksels/ religieuze symbolen (tijdens de verschillende fases van de arbeidsovereenkomst). In 95% van deze dossiers is het slachtoffer een moslimvrouw en heeft dus het verbod betrekking op islamitische kledijvoorschriften. 7% van de arbeidsdossiers gaan over discriminatoire pesterijen omwille van het geloof van het slachtoffer, nl. de islam.

2) Onderwijs

Periode 2017-2020

In de periode 2017-2020 hadden 82% van de dossiers betrekking op een verbod op het dragen van hoofddeksels/religieuze symbolen. Daarvan hadden:

- 99% betrekking op de islam
- 98% betrekking op de hoofddoek
- 1% op lange kledij

Periode 2021-2023

Wat de periode 2021-2023 betreft, 88% (201/229) van de onderwijsdossiers heeft betrekking op verboden in verband met kledijvoorschriften. Het gaat in het bijzonder om verboden op het dragen van religieuze symbolen/hoofddeksel en lange rokken/kledij. In 99,5% van deze dossier is het slachtoffer een moslimvrouw en heeft het verbod betrekking op islamitische kledingvoorschriften. 4% van de dossiers gaat over pesterijen, beledigingen die verband houden met de islam (gevisieerd worden omwille van het dragen van een hoofddoek, lange kledij, ...).

**Centre interfédéral pour l'égalité des chances
et la lutte contre le racisme et les discriminations**

Place Victor Horta 40 • 1060 Saint-Gilles
T+32(0)2 212 30 00

www.unia.be